

Yrd. Doç. Dr. İtör Erhat¹

Soru: Türkiye’de iletişim eğitimin sorunları ve bu sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerileriniz nedir?

İnternet gazeteciğinin yaygınlaşması, dolayısıyla tablet gazetelerin hayata geçmesi ile birlikte gazetecilik yapma biçiminin de değiştiğini görüyoruz. Bunun sonucu olarak, gazetecilerin, televizyoncuların alışlageldik kalıplardan sıyrılarak kendilerini sürekli yenilemeleri gerekiyor. Bu konuda iletişim eğitimi verenlere önemli bir görev düşüyor. Müfredatların, belki ders işleyiş biçiminin sürekli yenilenerek uluslararası teknolojiye, iletişim araçlarına uygun hale getirilmesi gerekiyor. Herkesin göremediğini gören, anlatamadığını anlatan iletişimciler yetiştirmenin yolu yeni teknolojilerle uyumlu ve sürekli yenilenen bir altyapıyı zorunlu kılıyor. İletişim fakültelerinde multi-medya ağırlık verilmesi neredeyse zorunluluk haline geldi ki, bu da kaynak ve iş gücü gerektiriyor.

Soru: İletişim eğitiminde sektör ve akademi işbirliği üzerine ne düşünüyorsunuz?

Biz sektör ve akademi işbirliğinin önemine inanıyoruz. Staj yapmak isteyen öğrencilerimiz için Doğan TV Holding, Doğuş Grubu, İPSOS KMG, İndeks İletişim, Atlantis Yapım, Beşiktaş TV ve TESEV’le ortaklıklarımız var. Ayrıca fakültemizin tüm bölümlerinde sektörden gelen yarı zamanlı hocalarımız var. Medya ve İletişim Sistemleri Bölümü’nün online gazetesi HaberVesaire sektörden gelen profesyonel editörlerin önderliğinde bölüm öğrencileri tarafından çıkarılıyor.

Soru: Günümüz küresel dünyasında iletişim eğitiminin uluslararası boyutu ne olmalıdır?

Dünyada kendinden söz ettiren ve söz sahibi bir fakülte olmanın yolu uluslararası işbirliklerinden geçiyor. Biz dünyada iletişim alanındaki gelişmeleri takip ederken, diğer yandan yalnızca takipçi değil, dünya standartlarında söz sahibi olmak için çaba gösteriyoruz. Çok sayıda Erasmus bağlantımız var. Medya ve İletişim Sistemleri Programı Liverpool Üniversitesi ile 3+1 anlaşması yaptı. Pek çok üniversite ile ortak yaz okulları, sergiler, konferanslar düzenliyoruz. Bu tür çalışmaların fakültelerin dünyaya açılma hedeflerinin gerçekleşmesi için kilometre taşları olduğuna inanıyoruz.

Soru: İletişim alanında lisansüstü eğitimin niteliği ve üretilen akademik eserlerin evrensel düzeyde yetkinliği ile ilgili olarak değerlendirmeleriniz nedir?

Akademik eserlerin sayısı ve niteliği istenilenin altında. İletişim lisansüstü programlarında bölüm müfredatına analiz ve eleştirinin yanı sıra üretimin de eklenmesi çok önemli. Öğretim görevlilerinin ve yüksek lisans öğrencilerinin araştırmaya ve yayın yapmaya özendirilmesi ve yönlendirilmesi gerekiyor.

¹ İstanbul Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Prof. Dr. Mehmet Yüksel²
Prof. Dr. Zakir AvşarGazi³

Soru: Türkiye’de iletişim eğitiminin sorunları ve bu sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerileriniz nedir?

“Nasıl bir iletişimci yetiştiriyoruz?” sorusu sorulmaksızın, bir amaç, hedef belirlenmeksizin yola çıkmış ve ne yazık ki, aradan geçen yıllar içerisinde de bu karmaşanın ortadan kalkmasına yönelik bir çalışma olmamıştır. Aksine, atılan her adımla birlikte yeni yeni sorunların da kapısı aralanmıştır.

Öncelikle, sürekli olarak iletişim fakültelerinin sayılarının artırılması çok doğru bir yöntem olmasa gerek. Zira bunları besleyecek akademik kaynak olmadığı gibi, mezunların istihdamına yönelik sektörel açılımlar da yapılamamaktadır. Dolayısıyla, insan kaynakları bakımından ciddi bir israf söz konusudur. Akabinde, üniversitelerin kaynakları da yine bu şekilde atıl kalacağı biline biline harcanabilmektedir. Keza iletişim fakültelerinin müfredatlarının gözden geçirilmesi gerekmektedir. Müfredatlarda ne yazık ki, yukarıda sorduğumuz sorunun cevabını yakalayacak bir anlayışı bula-mamaktayız. Bunun için de ivedilikle iletişim fakülteleri ortak müfredat toplantısı gerçekleştirip bu sorunun cevabını aramamız gerekmektedir.

Diğer taraftan, bunlara bağlı olarak, fakültelerimizde öğretim elemanı planlaması yapılması esas-tır. Bu hususta da ne yazık ki, ciddi bir çalışma bulunmamaktadır. İletişimin interdisipliner ol-duğu gibi bir gerekçe ileri sürülerek, üniversitelerde iletişim fakülteleri akademisyenlerin kadro sorunlarının çözümü için depo fakültele dönüşme eğilimine girmektedir. İletişimin interdisipliner olması gerçeğini göz ardı etmemekle birlikte, öğretim üyesi yetiştirme süreçlerinin başlangıcında bu hususun mutlaka ele alınması yararlı olacaktır. Sözelimi, psikoloji alanından birisinin yüksek lisansını veya doktorasını iletişimle ilgili bir alanda yapması suretiyle alana dâhil edilmesi mantıklı olacaktır. İletişim fakültelerindeki bölümlerin son derece yapay ve bürokrasi üretmeye dönük oldu-ğu kanaatindeyiz. Bunun yerine ana bilim dallarının, mezuniyette salt fakülte diplomasının yeterli olacağı açıktır. Öğrencilerin, öğrenim hayatlarında kendilerine müfredattan “patikalar” seçmek suretiyle yön vermeleri, bu tür statik bölümlenmelerden daha yararlı olacaktır.

Soru: İletişim eğitiminde sektör ve akademi işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz?

Fakültelerin meslek yüksekokullarından farkı, akademik bilgi yoğun bir atmosferin hakim olmasıdır. Kuşkusuz ki, mezunlarımızın gelecekleri önemlidir. Çalışma hayatı içerisinde yer alabilmeleri bazı pratikleri ve deneyimleri edinmeleri gerektirmektedir. Bunun için de dengeli bir müfredat yine karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerimize öğrenim hayatları süresince ciddi bir rehberlik ve danış-manlık verilmesi, kariyer planlama ve mesleki yönelime dair bilinçlendirme çalışmalarının olması esastır. Bunun için de öğrencilerimizin sektörlerle ilişkilerini, kurumsal olarak koordine ve takip edebileceğimiz, sürdürülebilir kılacağımız bir ortam oluşturulmalıdır.

Soru: Günümüz küresel dünyasında iletişim eğitiminin uluslar arası boyutu nasıl olmalıdır?

Öğrencilerimizin öncelikle yabancı dillere hâkim ve küresel düzeyde olan biteni takip edebilecek nitelik ve yeteneklere sahip olması için müfredatın gözden geçirilmesi gerekmektedir. Öğrenci-lerimizin pek çoğu ne yazık ki, lise ve dengi okullardan üniversiteye gelinceye kadar yeterli ve nitelikli yabancı dil bilgisi almadan gelmektedir. Bu nedenle, pek çok dilde hazırlık sınıfının olu-şturulması önemlidir. Diğer yandan öğrencilerimizin uluslararası ilişkiler ve küresel gelişmelerden

² Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi

³ Üniversitesi İletişim Fakültesi

daha yoğun bilgilenmesi ve ilgi sahibi olması için program düzenlemelerine gidilmelidir. Yine bu bağlamda, uluslararası öğrenci değişim programlarından azami derecede yararlanmak şarttır. Öğrencilerimizin ülke içinde ve dışında kendi programlarında farklı akademik birimler içinde bulunabilmelerinin imkânları artırılmalıdır.

Soru: İletişim alanında lisansüstü eğitimin niteliği ve üretilen akademik eserlerin evrensel düzeyde yetkinliği ile ilgili olarak değerlendirmeleriniz nedir?

Genel olarak iletişim alanındaki lisansüstü ve doktora programları da lisanstaki sorunlarla ma-luldür. Özünde bir dağınıklık ve eşgüdüksüzlük söz konusudur. Programların mutlaka gözden geçirilmesi, hem ulusal ölçekte, hem uluslararası standartlarda yakınlaştırılması elzemdir. İlk soruda önerdiğimiz ve yapılmasını gerekli gördüğümüz müfredat toplantısında bu hususların ele alınmasında yarar olacaktır. Kuşkusuz ki, akademik hayata hazırladığımız öğrencilerimizin önemli bir kısmının evrensel düzeyde bilgilere de açık, başarı düzeyi yüksek, en az bir yabancı dili olan nitelikli insanlar olduğu görülmektedir. Doğal olarak eldeki böyle bir insan kaynağının daha iyi şartlarda ve hedeflerle hazırlanması önem taşımaktadır.

Prof. Dr. Oğuz Makal⁴

Soru: Türkiye’de iletişim eğitiminin sorunları ve bu sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerileriniz nedir?

Türkiye’de iletişim eğitiminin temel sorunlarından biri çoğu üniversitede Radyo-TV, sinema, gazetecilik, iletişim tasarımı alanının sorunlarına yanıt verecek, öğrencinin kendisini geliştirebileceği uygulama olanağının olmamasıdır. Teknolojinin hızlı gelişmesi sonucu, TV, bilgisayarlar ve internet-web uygulamalarının yaygınlaşması artık iletişim şekillerimizi değiştirmiş, bunlara yenileri sosyal medya vb. kavramlar eklenmiştir. Bugün bilişsel görsel-işitsel, kali-grafik, organizasyon ve sanatsal iletişimin en yaygın ve yoğun olduğu bir evreye girildi. Oysa bir kaç üniversite dışında iletişim fakültelerinin çoğunda yeterince TV, fotoğraf, çekim-fotoğraf-kurgu stüdyosu gibi alt yapı, araç gereç eksikliği bulunmakta ya da olanlar öğrenci sayısına yanıt vermemektedir. Bu nedenle birçok öğrenci fakültesini bitirirken yaşam koşullarının istediği bilgi-deneyim eksikliğiyle alana çıkmaktadır. Öğrenci hem bu süreçte hem okul sonrası hayal kırıklığı yaşamaktadır. Öte yandan konferans, panel, work shop’larda alanın uzmanlarıyla öğrenci sık sık karşı karşıya gelememektedir. Bütçesi olmayan üniversiteler bu araç gereç ve donanımları yerel şirketler için reklam filmleri çekerek, projeler yaparak, danışmanlık yaparak belki sağlayabilir; HIT ve Reklamcılıkla ilgili Dernek-Vakıflar ile işbirliklerini geliştirebilir.

Bir çok fakültede sınıfların kalabalık olması nedeniyle verim düşmektedir. Üniversite yönetimleri ikna edilerek, küçük sınıflar oluşturulması, küme-atölye tarzı çalışmaların yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

Soru: İletişim eğitiminde sektör ve akademi işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz?

İletişim eğitiminde sektör ve üniversite işbirliği gereklidir, CO-OP benzeri programlarla öğrencilere önem vermeli, öğrencileri profesyonel bir iletişimci olarak yetiştirme olanakları araştırılmalıdır; ayrıca sağlık, turizm, spor vb gibi alanlarda daha özel, zenginleşmiş derslerle eğitim yapmak gereklidir; sektörden ve kurumlardan profesyonellerle workshoplar ve çeşitli çalışmalar yoluyla biraraya gelmeleri sağlanmalıdır.

Soru: Günümüz küresel dünyasında iletişim eğitiminin uluslar arası boyutu nasıl olmalıdır?

İletişim bir paylaşma (ve demokratikleşme sürecine katkıda bulunma) eylemidir⁵. Sadece kendi ülkemiz içinde değil, kültürel yapımız, değer ve tutumlarımızın taşındığı uluslararası alanda da ilişkiler kurmak, yurt dışında kardeş okullar sağlamak zorunluluktur. İletişim eğitimi veren fakültelerin yabancı üniversitelerle işbirliklerini artırarak bilgi, kültür ve teknoloji değiş-tokuşu yapmaları küresel dünyaya uyumları açısından bir gerekliliktir. Uluslararası İletişim Birlik ve Derneklerinin işbirliğiyle İletişim Fakültelerine özel öğrenci değişim programları -Erasmus programından yararlanma hedefiyle birlikte- oluşturularak, platforma üye fakültelerin öğrencilerinin mesleki bilgi, beceri ve yetkinliklerinin artması sağlanırken, farklı kültürleri de algılamaları-paylaşmaları sağlanmış olacaktır.

Soru: İletişim alanında lisansüstü eğitimin niteliği ve üretilen akademik eserlerin evrensel düzeyde yetkinliği ile ilgili olarak değerlendirmeleriniz nedir?

4 Beykent Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı

5 Türkiye'nin GSYİH'da 16'ncı, İnsani Kalkınım Endeksi'nde Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nca hazırlanan HDI)

83'üncü, İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde 65'inci, Dünya Rekabetçilik Endeksi'ndeki 61'inci sıradaki yerini de dikkate almak gerekli.

Lisansüstü İletişim eğitiminde istenen nitelikte uluslararası literatüre katkıda bulunacak çalışma çok az bulunmaktadır. Çalışmaların çoğu yabancı yayınların çevirilerinden-derlemelerinden oluşmaktadır. Lisansüstü eğitimin daha yaratıcı düşünmeye, bize ilişkin sorunların çözümlerini araştırmaya, öneriler getirmeye yönelik olması gerekmektedir.